

Luiza Perka

IKRiBL

Powieść Claudii Erdheim *Czyś ty oszalała?* to niejako historia biograficzna, w której autorka skupia się głównie na relacji między matką a córką. Przedstawia ją, spisując wspomnienia z życia codziennego w powojennym Wiedniu. W ten sposób kreuje obraz matki doświadczonej przez wojnę, która cały czas boi się, że do jej drzwi zapuka gestapo.

Z zapisków Erdheim wynika, że kobieta jest znerwicowana, pełna obaw, ucieka od tego poprzez pracę w swoim gabinecie, otaczanie się pacjentami. Możemy zarazem wyraźnie zobaczyć, że nie poświęca należytej uwagi swoim dzieciom. Rzadko je widuje, a czas, który może z nimi spędzić, nadchodzi dopiero w weekend, jak to autorka opisuje w jednym z rozdziałów.

Książka Claudii Erdheim składa się z opisów wielu naprawdę prozaicznych sytuacji i niewątpliwie ciekawym zabiegiem jest to, że w ten sposób tworzy obraz matki; nie podaje czytelnikowi gotowej charakterystyki „na tacy”, ale pozwala poznać postać dzięki temu, co mówi i jak się zachowuje.

Powieść Erdheim nie jest też schematyczna. Autorka podzieliła ją na rozdziały, takie jak: *Szkoła*, *Gabinet* czy *Weekend*. Brakuje tutaj ciągu przyczynowo-skutkowego oraz chronologii. Akcja nie toczy się płynnie. Narracja nie jest jednoznaczna. Autorka bowiem w roli narratora obsadziła matkę i córkę, pomiędzy którymi zbyt często przeskakuje. Dodatkowo pojedyncze zdania często nie są ze sobą powiązane, ponieważ matka w jednej wypowiedzi zawiera wiele różnych informacji, co obrazuje poniższy fragment:

Dlaczego rachunek telefoniczny jest taki wysoki? Trzeba pociąć drewno do palenia, ile jeszcze razy mam wam o tym mówić? Nie kupuj niczego innego niż to, co jest na karteczce. Jak nie będą tego mieli, wróć i mnie zapytaj. Cebulę trzeba siekać bardzo drobno. Tego nie może pani używać jako szmaty!¹

Czytelnik może więc na moment zagubić się w tym chaosie.

Czyś ty oszalała? Claudii Erdheim jest jednak pozycją wielce interesującą z uwagi na swoją niesztampowość oraz pożytki płynące z obserwacji rozmaitych, zróżnicowanych charakterologicznie i psychologicznie postaci.

¹ Claudia Erdheim, *Czyś ty oszalała?*, Wydawnictwo Laboratorium Literatury IKR[i]BL, Siedlce 2018, s. 17.

Zadziwia w niej precyzyjna, analityczna umiejętność dziecka, które tak wnikliwie obserwuje matkę w codziennym życiu i poznaje motywacje wszystkich jej zachowań.

Dane kontaktowe / Contact details

Luiza Perka, IKRiBL
e-mail: ikribl@wp.pl